Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2023, sp. zn. 29 Cdo 2602/2023, ECLI:CZ:NS:2023:29.CDO.2602.2023.1

Číslo: 95/2024

Právní věta:

Žalovaný, který sám nepodal odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, nebo vůči němuž odvolací soud zastavil odvolací řízení proto, že neuhradil soudní poplatek z odvolání, je i tak osobou subjektivně oprávněnou k podání žaloby pro zmatečnost proti rozhodnutí, jímž odvolací soud rozhodl o věci meritorně na základě odvolání, které podal proti rozsudku soudu prvního stupně další žalovaný, jestliže odvolání dalšího žalovaného mělo (mělo mít) podle § 206 odst. 2 věty druhé o. s. ř. suspenzívní účinek i ve vztahu k ostatním žalovaným, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.).

Pravomocné usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, není ve smyslu ustanovení § 229 odst. 2 a 3 o. s. ř. pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, a tedy ani způsobilým předmětem žaloby pro zmatečnost.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.12.2023

Spisová značka: 29 Cdo 2602/2023

Číslo rozhodnutí: 95

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Přípustnost dovolání, Žaloba pro zmatečnost

Předpisy: § 206 o. s. ř.
§ 229 o. s. ř.
§ 230 o. s. ř.
§ 235e odst. 2 o. s. ř.
§ 235f o. s. ř.
§ 237 o. s. ř.
§ 238 o. s. ř.
§ 91 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání prvního žalovaného a druhé žalované, jakož i dovolání třetího žalovaného v rozsahu, v němž směřovalo proti třetímu až pátému výroku usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. 3. 2022, sp. zn. 4 Co 65/2021, o nákladech odvolacího řízení, a proti té části druhého výroku onoho usnesení, kterou odvolací soud potvrdil usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 v bodech II. a III. výroku o nákladech řízení.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 5. 6. 2020, č. j. 32 C 2/2017-354, ve znění (opravného) usnesení ze dne 19. 8. 2020, č. j. 32 C 2/2017-377, Okresní soud Brno-venkov (dále jen „okresní soud“) rozhodl o žalobě podané u něj 4. 7. 2017 žalobcem (M. J.) proti žalovaným (1/ Z. T., 2/ J. T., 3/ F. J. a 4/ nezletilé AAAAA tak, že:

> [1] Určil, že v okamžiku úmrtí zůstavitelky S. J. (dále jen „S. J.“), pohledávky ve výši 2.308.896 Kč a ve výši 71.256,60 EUR vůči prvnímu žalovanému a druhé žalované byly majetkem náležejícím do společného jmění zůstavitelky a žalobce (bod I. výroku).
>
> [2] Uložil prvnímu žalovanému a druhé žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí společně a nerozdílně částku 68.247,50 Kč (bod II. výroku).
>
> [3] Určil, že žalobce a třetí žalovaný vůči sobě nemají právo na náhradu nákladů řízení (bod III. výroku).
>
> [4] Určil, že žalobce a čtvrtá žalovaná vůči sobě nemají právo na náhradu nákladů řízení (bod IV. výroku).
>
> [5] Přiznal advokátce JUDr. M. B. (dále jen „M. B.“) jako ustanovenému opatrovníku čtvrté žalované odměnu za zastupování „ve výši, která bude stanovena v samostatném usnesení“ (bod V. výroku).
>
> [6] Určil, že základ nároku státu na náhradu nákladů řízení vůči prvnímu žalovanému a druhé žalované, „kteří jsou povinni společně a nerozdílně“, je dán v rozsahu 100 % (bod VI. výroku).
>
> [7] Určil, že vůči třetímu žalovanému a čtvrté žalované se státu nepřiznává náhrada nákladů řízení (bod VII. výroku).

2. Usnesením ze dne 25. 9. 2020, č. j. 32 C 2/2017-381, okresní soud přiznal M. B. odměnu za zastupování čtvrté žalované v celkové výši 13.310 Kč (včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty).

3. Usnesením ze dne 6. 11. 2020, č. j. 32 C 2/2017-397, které nabylo právní moci dne 27. 11. 2020, okresní soud:

> [1] Zastavil řízení o odvolání třetího žalovaného proti rozsudku okresního soudu (bod I. výroku).
>
> [2] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o odvolání třetího žalovaného (bod II. výroku).

4. K odvolání M. B. Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) usnesením ze dne 6. 1. 2021, č. j. 13 Co 240/2020-416, zrušil odvoláním napadené usnesení okresního soudu ze dne 25. 9. 2020.

5. O odvolání prvního žalovaného a druhé žalované proti rozsudku okresního soudu (ve znění usnesení okresního soudu ze dne 19. 8. 2020) rozhodl krajský soud usnesením ze dne 7. 4. 2021, č. j. 13 Co 239/2020-423, tak, že rozsudek okresního soudu se ve vztahu mezi žalobcem a prvním žalovaným a druhou žalovanou zrušuje v bodě I. výroku a dále se zrušuje v bodech II., V. a VI. výroku a věc se v tomto rozsahu vrací okresnímu soudu k dalšímu řízení.

6. O dovolání prvního žalovaného a druhé žalované (podání datované 11. 6. 2021, č. l. 441-443) proti usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021, rozhodl Nejvyšší soud usnesením ze dne 27. 7. 2023, č. j. 22 Cdo 1869/2023-642, tak, že:

> [1] Dovolání odmítl (první výrok).
>
> [2] Uložil prvnímu žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů dovolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 1.694 Kč (druhý výrok).
>
> [3] Uložil druhé žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů dovolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 1.694 Kč (třetí výrok).

7. Třetí žalovaný podal proti usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 žalobu pro zmatečnost (učinil tak podáním datovaným 28. 6. 2021, č. l. 477-478).

8. Usnesením ze dne 1. 10. 2021, č. j. 13 Co 239/2020-511, Krajský soud v Brně:

> [1] Zamítl žalobu pro zmatečnost podanou třetím žalovaným proti usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 (bod I. výroku).
>
> [2] Určil, že žalobci se vůči třetímu žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (bod II. výroku).
>
> [3] Uložil třetímu žalovanému zaplatit prvnímu žalovanému a druhé žalované k jejich ruce společné a nerozdílné na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 10.890 Kč (bod III. písm. a/ výroku).
>
> [4] Uložil třetímu žalovanému zaplatit státu na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 5.445 Kč (bod III. písm. b/ výroku).

9. Krajský soud – vycházeje z ustanovení 229 odst. 3 a § 235a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) – dospěl k následujícím závěrům:

10. Usnesením krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 nebylo rozhodováno o právech a povinnostech třetího žalovaného (ani čtvrté žalované), když odvolací soud rozhodoval jen o odvolání prvního žalovaného a druhé žalované. Třetí žalovaný tak není k podání žaloby pro zmatečnost subjektivně oprávněn (nebyl účastníkem odvolacího řízení).

11. Žalobou pro zmatečnost napadené usnesení krajského soudu je kasačním usnesením; není tedy usnesením ve věci samé. Tato otázka je v soudní praxi již dlouhodobě ustálena; srov. např. závěr obsažený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 21 Cdo 2437/2005, a v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. 21 Cdo 3621/2014.

12. O odvolání prvního až třetího žalovaných proti usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 rozhodl Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 10. 3. 2022, č. j. 4 Co 65/2021-542, tak, že:

> [1] Odmítl odvolání prvního žalovaného a druhé žalované (první výrok).

[2] Potvrdil (na základě odvolání třetího žalovaného) usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 (druhý výrok).

[3] Určil, že žalobce a třetí žalovaný vůči sobě nemají právo na náhradu nákladů řízení (třetí výrok).

[4] Uložil třetímu žalovanému zaplatit prvnímu žalovanému a druhé žalované k jejich ruce společné a nerozdílné na náhradě nákladů odvolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 5.472 Kč (čtvrtý výrok).

[5] Uložil třetímu žalovanému zaplatit čtvrté žalované na účet státu na náhradě nákladů odvolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 5.682 Kč (pátý výrok).

13. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 218 písm. b/ o. s. ř. a § 229 odst. 3 o. s. ř. – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

14. První žalovaný a druhá žalovaná nejsou oprávněni k podání odvolání, jelikož žalobu pro zmatečnost podal (jen) třetí žalovaný. Rozhodnutím krajského soudu z 1. 10. 2021 tak těmto žalovaným nebyla způsobena žádná újma na jejich právech.

15. Usnesení napadené žalobou pro zmatečnost je usnesením, kterým odvolací soud zrušil rozhodnutí okresního soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud tak má za správný názor krajského soudu, že ono zrušující usnesení není usnesením, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé.

16. Odvolací soud souhlasí i s názorem krajského soudu, že třetí žalovaný není k podání žaloby pro zmatečnost subjektivně oprávněn, neboť zrušujícím usnesením nebylo rozhodováno o jeho právech a povinnostech (řízení o jeho odvolání proti rozsudku okresního soudu bylo zastaveno usnesením okresního soudu ze dne 6. 11. 2020 pro nezaplacení soudního poplatku).

II.
Dovolání a vyjádření k němu

17. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 10. 3. 2022 podali dovolání první žalovaný (dále též jen „první dovolatel“) a druhá žalovaná (dále též jen „druhá dovolatelka“) [společným podáním datovaným 25. 5. 2022], jakož i třetí žalovaný (dále též jen „třetí dovolatel“) [podáním datovaným 30. 5. 2022], shodně požadujíce jeho zrušení a vrácení věci k dalšímu řízení; třetí dovolatel nadto požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil i usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021.

a) K dovolání prvního žalovaného a druhé žalované

18. První dovolatel a druhá dovolatelka podali dovolání výslovně „proti všem výrokům“ napadeného usnesení. Přípustnost dovolání vymezují ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení procesní otázky „která byla odvolacím soudem vyřešena po právní stránce nesprávným způsobem“.

19. Následně tito dovolatelé namítají, že oba soudy vyřešily nesprávně otázku, zda v situaci, kdy odvolání proti rozsudku okresního soudu nepodali všichni žalovaní, bylo možné tento rozsudek zrušit v bodě I. výroku jen ve vztahu k nim (jako tehdejším odvolatelům), jestliže důvodem zrušení byla závažná procesní vada spočívající v tom, že okresní soud nerozhodl (ve vztahu ke všem účastníkům) o změně žaloby. Sami pak dovozují, že bylo namístě zrušit rozsudek okresního soudu (v bodě I. výroku) vůči všem žalovaným a odvolací soud (krajský soud) vydal zrušující usnesení ze dne 6. 1. 2021 na základě ústavně nekonformního výkladu § 212 o. s. ř.

b) K dovolání třetího žalovaného

20. Třetí dovolatel podal dovolání výslovně proti druhému až pátému výroku napadeného usnesení namítaje, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.).

21. Odvolacímu soudu dovolatel vytýká, že nesprávně posoudil:

> [1] otázku, zda skutečnost, že nebyl účastníkem odvolacího řízení, v jehož rámci bylo vydáno usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021, znamená, že mu tímto usnesením nemohla být způsobena újma, respektive, že tím je subjektivně vyloučen z možnosti napadnout usnesení žalobou pro zmatečnost, i
>
> [2] otázku, zda usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 je ve vztahu k jeho osobě „rozhodnutím ve věci samé".

22. V mezích uplatněného dovolacího důvodu třetí dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že judikatura, na kterou odkázal, není přiléhavá.

23. Ve vztahu k otázce č. [1] míní, že skutečnost, že „striktně vzato" nebyl účastníkem odvolacího řízení, v jehož rámci bylo vydáno usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021, jej subjektivně nevylučuje z možnosti napadnout toto rozhodnutí žalobou pro zmatečnost.

24. K otázce č. [2] dovolatel uvádí, že usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 je minimálně ve vztahu k jeho osobě usnesením „ve věci samé", neboť krajský soud jím rušil rozsudek okresního soudu ze dne 19. 8. 2020 v době, kdy řízení bylo vůči němu formálně pravomocně skončeno (a měl jej zrušit i vůči němu a čtvrté žalované).

25. Žalobce ve vyjádření k dovolání prvního žalovaného a druhé žalované poukazuje na to, že ti nejsou legitimováni k podání dovolání proti druhému, třetímu a pátému výroku napadeného rozhodnutí, jelikož tyto výroky se netýkají jejich práv a povinností. První výrok napadeného usnesení má za souladný s ustálenou judikaturou dovolacího soudu, maje za to, že odvolací soud odmítl odvolání těchto žalovaných po právu (jelikož žalobu pro zmatečnost podal jen třetí žalovaný).

26. Dovolání třetího žalovaného má žalobce za nedůvodné, s tím, že otázku subjektivní přípustnosti žaloby pro zmatečnost v situaci, kdy třetí žalovaný nebyl účastníkem odvolacího řízení (které bylo proti němu předtím zastaveno pro neuhrazení soudního poplatku z odvolání), má za správně posouzenou (v souladu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu).

27. Také závěr, že usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 není usnesením „ve věci samé", je podle žalobce souladný s ustálenou judikaturou dovolacího soudu.

III.
Přípustnost dovolání

28. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností podaných dovolání. Pro posouzení přípustnosti dovolání jsou přitom rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu (v aktuálním znění, pro věc rozhodném):

§ 230 (o. s. ř.)

> (…)

(3) Žaloba pro zmatečnost není přípustná také proti usnesení, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost.

§ 237 (o. s. ř.)

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

§ 238 (o. s. ř.)

(1) Dovolání podle § 237 není přípustné

(…)

e/ proti usnesením, proti nimž je přípustná žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 4,

(…)

h/ proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení,

(…)

§ 241a (o. s. ř.)

(1) Dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolání nelze podat z důvodu vad podle § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a/ a b/ a § 229 odst. 3.

(2) V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

(…)

§ 241b (o. s. ř.)

(…)

(3) Dovolání, které neobsahuje údaje o tom, v jakém rozsahu se rozhodnutí odvolacího soudu napadá, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) nebo které neobsahuje vymezení důvodu dovolání, může být o tyto náležitosti doplněno jen v průběhu trvání lhůty k dovolání. Nebyla-li v době podání dovolání splněna podmínka uvedená v § 241, běží tato lhůta až do uplynutí lhůty, která byla dovolateli určena ke splnění této podmínky; požádal-li však dovolatel před uplynutím lhůty o ustanovení zástupce (§ 30), běží lhůta podle věty první znovu až od právní moci usnesení, kterým bylo o této žádosti rozhodnuto. Nebyl-li nedostatek podmínky uvedené v § 241 ani ve lhůtě určené ke splnění této podmínky odstraněn, předseda senátu soudu prvního stupně dovolací řízení zastaví.

a) K dovolání prvního žalovaného a druhé žalované

29. V rozsahu, v němž dovolání prvního dovolatele a druhé dovolatelky směřuje proti třetímu až pátému výroku napadeného usnesení (o nákladech odvolacího řízení) a proti té části druhého výroku, kterou odvolací soud potvrdil usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 v bodech II. a III. výroku (o nákladech řízení), vylučuje jeho přípustnost ustanovení § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.; Nejvyšší soud je proto potud bez dalšího odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

30. V rozsahu, v němž dovolání prvního dovolatele a druhé dovolatelky směřuje proti prvnímu výroku napadeného usnesení (o odmítnutí jejich odvolání), lze k přípustnosti dovolání uvést následující:

31. Pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání, je obsaženo ve výčtu těch usnesení, proti nimž je podle § 229 odst. 4 o. s. ř. přípustná žaloba pro zmatečnost (což by vylučovalo přípustnost dovolání v této věci se zřetelem k ustanovení § 238 odst. 1 písm. e/ o. s. ř.). Podle ustanovení § 230 odst. 3 o. s. ř. však žaloba pro zmatečnost není přípustná také proti usnesení, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost. Usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 je nepochybně usnesením, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost (soud ji zamítl), takže zbývá určit, zda stejnou povahu má i usnesení, jímž odvolací soud odmítl odvolání prvního žalovaného a druhé žalované proti takovému usnesení. Odpověď na tuto otázku se podává již z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2015, sen. zn. 21 ICdo 6/2015 [které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu]. V něm Nejvyšší soud uzavřel, že:

> „Žaloba pro zmatečnost představuje mimořádný opravný prostředek, který slouží k tomu, aby mohla být zrušena pravomocná rozhodnutí soudu, která trpí takovými vadami, jež představují porušení základních principů ovládajících řízení před soudem, popřípadě je takovými vadami postiženo řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo (zmatečností), jestliže je nejen v zájmu účastníků, ale i ve veřejném zájmu, aby taková pravomocná rozhodnutí byla odklizena, bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou věcně správná. Povaha věci (vyplývající z uvedeného smyslu žaloby pro zmatečnost jakožto mimořádného opravného prostředku) vylučuje, aby žalobou pro zmatečnost bylo napadáno usnesení, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost; náprava chybného („nesprávného“) rozhodnutí tu může být zjednána cestou odvolání nebo dovolání.
>
> Rozhodnutím o žalobě pro zmatečnost je třeba – zejména s přihlédnutím ke smyslu (účelu) žaloby pro zmatečnost jakožto mimořádného opravného prostředku – rozumět ve smyslu ustanovení § 230 odst. 3 o. s. ř. nejen závěr o tom, zda žaloba je či není důvodná, ale také (pouhé) procesní rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí (odmítnutí žaloby pro zmatečnost nebo zastavení řízení o žalobě pro zmatečnost). O žalobě pro zmatečnost se rozhoduje nejen u soudu prvního stupně (soudu příslušného podle ustanovení § 235a odst. 1 o. s. ř.), ale také v odvolacím řízení; rozhodnutím o žalobě pro zmatečnost je proto usnesení odvolacího soudu, jímž bylo usnesení soudu prvního stupně potvrzeno, změněno nebo zrušeno, a samozřejmě také usnesení, kterým bylo odmítnuto odvolání podané proti usnesení soudu prvního stupně, jímž bylo rozhodnuto o žalobě pro zmatečnost, nebo kterým bylo řízení o tomto odvolání zastaveno.“

32. Odtud plyne, že první výrok napadeného usnesení není výrokem (usnesením), proti němuž je přípustná žaloba pro zmatečnost. Jinak řečeno, usnesení, jímž odvolací soud odmítl odvolání proti usnesení o zamítnutí žaloby pro zmatečnost, je ve smyslu ustanovení § 230 odst. 3 o. s. ř. usnesením, proti němuž není přípustná žaloba pro zmatečnost. Přípustnost dovolání proti takovému usnesení proto není vyloučena ustanovením § 238 odst. 1 písm. e/ o. s. ř. Srov. shodně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2021, sp. zn. 29 Cdo 97/2021, uveřejněné v časopise Vybraná judikatura, číslo 5, ročníku 2023, pod číslem 46.

33. Nejvyšší soud nicméně i potud dovolání odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř., jelikož první dovolatel

a druhá dovolatelka způsobem odpovídajícím požadavku ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. nevymezili důvod přípustnosti dovolání.

34. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř. (jako v této věci), je dovolatel povinen v dovolání vymezit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř. (či jeho části).

35. K vymezení přípustnosti dovolání srov. především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sb. rozh. obč., jakož i stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, uveřejněné pod číslem 460/2017 Sb.

36. První dovolatel a druhá dovolatelka „vymezili" přípustnost dovolání takto:

> „Z hlediska práva procesního je dovolání přípustné podle ustanovení § 236 a § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení je usnesením odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, a současně rozhodnutím, které v napadené části závisí na vyřešení právní otázky z oblasti procesního práva, která byla odvolacím soudem vyřešena po právní stránce nesprávným způsobem." (str. 2 dovolání).

37. Argument, že odvolací soud vyřešil označenou procesní otázku nesprávně, však je (poměřováno významem daného slovního spojení) pouhým označením dovolacího důvodu dle § 241a odst. 1 o. s. ř., nikoli řádným vymezením přípustnosti dovolání ve smyslu jednoznačné dikce § 237 o. s. ř. a § 241a odst. 2 o. s. ř. a shora označené ustálené judikatury Nejvyššího soudu i Ústavního soudu.

38. Údaj o tom, v čem dovolatelé ohledně prvního výroku napadeného usnesení spatřují splnění předpokladů přípustnosti dovolání, se z jejich dovolání (posuzováno podle obsahu) nepodává ani v dalších částech. V rozsahu, jenž se týká prvního výroku napadeného usnesení, proto v dovolacím řízení pro tuto vadu (jež se marným uplynutím dovolací lhůty stala neodstranitelnou) nelze pokračovat (§ 241b odst. 3 věta první o. s. ř., § 243c odst. 1 o. s. ř.).

39. Ostatně (bez přihlédnutí k popsané vadě dovolání), dovolání je v dotčeném rozsahu nepřípustné i podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř. Dovolání totiž logicky není (nemůže být) přípustné podle 237 o. s. ř., jestliže dovolatel předestírá dovolacímu soudu k řešení pouze otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2022, sen. zn. 29 ICdo 29/2021). Z dovolání prvního dovolatele a druhé dovolatelky se přitom nepodává žádná oponentura proti těm závěrům, jimiž odvolací soud odůvodnil první výrok o odmítnutí odvolání (žádná oponentura proti aplikaci § 218 písm. b/ o. s. ř.).

40. V rozsahu, v němž dovolání prvního dovolatele a druhé dovolatelky směřuje proti druhému výroku napadeného usnesení v té části, kterou odvolací soud potvrdil (na základě odvolání třetího žalovaného) usnesení krajského soudu z 1. 10. 2021 v bodě I. výroku o zamítnutí žaloby pro zmatečnost, je co do (ne)vymezení přípustnosti dovolání postiženo stejnými vadami jako dovolání proti prvnímu výroku napadeného usnesení (srov. odstavce 34. až 38. odůvodnění shora). Co do vymezené části druhého výroku napadeného usnesení proto v dovolacím řízení pro tuto vadu, jež se marným uplynutím dovolací lhůty stala neodstranitelnou (§ 241b odst. 3 věta první o. s. ř.), též nelze pokračovat, takže Nejvyšší soud i potud dovolání odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

41. Dovolání prvního dovolatele a druhé dovolatelky je v dotčeném rozsahu (opět bez přihlédnutí k popsané vadě dovolání), rovněž subjektivně nepřípustné podle § 243c odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 240 odst. 1 a § 218 písm. b/ o. s. ř. Platí totiž, že osoba, jejíž odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně bylo odmítnuto podle § 218 písm. b/ o. s. ř. jako podané někým, kdo k němu není oprávněn, není oprávněna k podání dovolání proti výroku rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo meritorně

rozhodnuto o odvolání jiných účastníků řízení proti témuž rozhodnutí soudu prvního stupně. Srov. shodně již usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2007, sp. zn. 29 Odo 1583/2005, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 12, ročníku 2007, pod číslem 177, a v poměrech občanského soudního řádu v aktuálním znění např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2018, sen. zn. 29 NSČR 20/2018.

b) K dovolání třetího žalovaného

42. V rozsahu, v němž dovolání třetího dovolatele směřuje proti třetímu až pátému výroku napadeného usnesení (o nákladech odvolacího řízení) a proti té části druhého výroku, kterou odvolací soud potvrdil usnesení krajského soudu ze dne 1. 10. 2021 v bodech II. a III. výroku (o nákladech řízení), vylučuje jeho přípustnost ustanovení § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.; Nejvyšší soud je proto potud bez dalšího rovněž odmítl podle § 243c odst. 1 o. s. ř.

43. V rozsahu, v němž dovolání třetího dovolatele směřuje proti druhému výroku napadeného usnesení v té části, kterou odvolací soud potvrdil usnesení krajského soudu z 1. 10. 2021 v bodě I. výroku o zamítnutí žaloby pro zmatečnost, Nejvyšší soud k přípustnosti dovolání uvádí, že ta je i v tomto dovolání vymezena bez respektu k dikci § 237 o. s. ř. a § 241a odst. 2 o. s. ř. a ke shora označené ustálené judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu; i třetí dovolatel totiž potud zaměňuje přípustnost dovolání a dovolací důvod. Z poukazu dovolatele na nepřiléhavost dovolacím soudem užité judikatury (Nejvyššího soudu) však v intencích § 237 o. s. ř. lze dovodit (byť s obtížemi) námitku rozporu odvolacím soudem řešených procesních otázek s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

44. Nejvyšší soud pak v popsaném rozsahu shledává dovolání třetího dovolatele přípustným podle § 237 o. s. ř. (když v této části pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř.), přičemž u obou otázek jde o věc dovolacím soudem neřešenou (u otázky č. [2] jde o věc neřešenou ve vztahu k aktuálnímu znění občanského soudního řádu).

IV.
Důvodnost dovolání

45. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný třetím dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

46. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

47. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu (ve znění, jež se nezměnilo od podání žaloby pro zmatečnost):

§ 206 (o. s. ř.)

> (1) Podá-li ten, kdo je k tomu oprávněn, včas přípustné odvolání, nenabývá rozhodnutí právní moci, dokud o odvolání pravomocně nerozhodne odvolací soud.
>
> (2) Bylo-li však rozhodnuto o několika právech se samostatným skutkovým základem nebo týká-li se rozhodnutí několika účastníků, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1) a odvolání se výslovně vztahuje jen na některá práva nebo na některé účastníky, není právní moc výroku, který není napaden, odvoláním dotčena. To neplatí v případech, kdy na rozhodnutí

o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl výslovně dotčen, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání poměru mezi účastníky.

(…)

§ 229 (o. s. ř.)

(1) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, kterým bylo řízení skončeno, jestliže

a/ bylo rozhodnuto ve věci, která nenáleží do pravomoci soudů,

b/ ten, kdo v řízení vystupoval jako účastník, neměl způsobilost být účastníkem řízení,

c/ účastník řízení neměl procesní způsobilost nebo nemohl před soudem vystupovat (§ 29 odst. 2) a nebyl řádně zastoupen,

d/ nebyl podán návrh na zahájení řízení, ačkoliv podle zákona ho bylo třeba,

e/ rozhodoval vyloučený soudce nebo přísedící,

f/ soud byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát,

g/ bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce nebo přísedícího,

h/ účastníku řízení byl ustanoven opatrovník z důvodu neznámého pobytu nebo proto, že se mu nepodařilo doručit na známou adresu v cizině, ačkoliv k takovému opatření nebyly splněny předpoklady.

(2) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout také pravomocný rozsudek soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu nebo pravomocné usnesení těchto soudů, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, anebo pravomocný platební rozkaz (směnečný a šekový platební rozkaz) nebo elektronický platební rozkaz, jestliže

a/ v téže věci bylo již dříve zahájeno řízení,

b/ v téže věci bylo dříve pravomocně rozhodnuto,

c/ odvolacím soudem byl pravomocně zamítnut návrh na nařízení výkonu těchto rozhodnutí nebo pravomocně zastaven výkon rozhodnutí z důvodu, že povinnosti rozsudkem, usnesením nebo platebním rozkazem uložené nelze vykonat (§ 261a).

(3) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout též pravomocný rozsudek odvolacího soudu nebo jeho pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, jestliže mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Totéž platí, jde-li o pravomocný rozsudek soudu prvního stupně, proti němuž není odvolání přípustné podle § 202 odst. 2.

(4) Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout rovněž pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání nebo kterým bylo zastaveno odvolací řízení, jakož i pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání nebo dovolání pro opožděnost.

§ 235e (o. s. ř.)

(…)

(2) Žalobu pro zmatečnost soud usnesením buď zamítne nebo napadené rozhodnutí zruší. Zruší-li rozhodnutí z důvodů uvedených v § 229 odst. 1 písm. a/, b/ a d/ nebo v § 229 odst. 2 písm. a/ a b/, rozhodne též o zastavení řízení o věci, popřípadě o postoupení věci orgánu, do jehož pravomoci náleží. Platí-li důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zruší soud i toto rozhodnutí, i když nebylo žalobou napadeno.

(…)

§ 235f (o. s. ř.)

Zamítá-li soud žalobu proto, že není přípustná, nebo proto, že ji podal někdo, kdo k ní nebyl oprávněn, nebo proto, že byla podána po uplynutí lhůt počítaných od právní moci napadeného rozhodnutí, nemusí nařizovat jednání.

48. Ve výše ustaveném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

K otázce č. [1] (K subjektivní přípustnosti žaloby pro zmatečnost)

49. Třetí žalovaný podal žalobu pro zmatečnost opírající se o § 229 odst. 3 o. s. ř. proto, že (zjednodušeně řečeno) odvolací soud nerozhodl o jeho právech a povinnostech, ač o nich (správně) rozhodnout měl. Z ustanovení § 206 odst. 2 věty druhé o. s. ř. se podává, že i v těch případech, kdy se odvoláním napadené rozhodnutí týká několika účastníků, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.), se může prosadit suspenzívní účinek odvolání podaného jen některým z těchto účastníků i vůči těm účastníkům, kteří (ač vystupují na téže sporné straně jako odvolatel) sami odvolání nepodali, je-li na rozhodnutí o napadeném výroku závislý výrok, který odvoláním nebyl výslovně dotčen, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání poměru mezi účastníky. Takový (suspenzívní) účinek odvolání podaného jen jedním účastníkem řízení se přitom projeví v označených situacích nejen tehdy, nepodal-li některý z dalších účastníků (na téže straně sporu) odvolání vůbec, nýbrž i tehdy, jestliže odvolací soud rozhodl meritorně o odvolání účastníka řízení poté, co odmítl odvolání dalšího účastníka pro vady, nebo poté, co zastavil řízení o odvolání dalšího účastníka proto, že další účastník neuhradil soudní poplatek z odvolání.

50. Jinak řečeno (pro poměry vzešlé z této věci, v níž vystupuje několik žalovaných), žalovaný, který sám nepodal odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, nebo vůči němuž odvolací soud zastavil odvolací řízení proto, že neuhradil soudní poplatek z odvolání, je i tak osobou subjektivně oprávněnou k podání žaloby pro zmatečnost proti rozhodnutí, jímž odvolací soud rozhodl o věci meritorně na základě odvolání, které podal proti rozsudku soudu prvního stupně další žalovaný, jestliže odvolání dalšího žalovaného mělo (mělo mít) podle § 206 odst. 2 věty druhé o. s. ř. suspenzívní účinek i ve vztahu k ostatním žalovaným, z nichž každý jedná v řízení sám za sebe (§ 91 odst. 1 o. s. ř.).

51. Řešení otázky č. [1] soudy nižších stupňů tedy neobstojí jako samostatný důvod zamítnutí žaloby pro zmatečnost (ve smyslu § 235f o. s. ř.). Obstálo by jen tehdy, kdyby se suspenzívní účinek odvolání podaného prvním žalovaným a druhou žalovanou proti rozsudku okresního soudu ze dne 5. 6. 2020 nevztahoval na další žalované (na třetího žalovaného a čtvrtou žalovanou), což je ale právě ta otázka, kterou třetí žalovaný předkládal soudu k řešení žalobou pro zmatečnost podanou proti usnesení odvolacího soudu ze dne 7. 4. 2021 a kterou soudy nezodpověděly.

K otázce č. [2] (K pojmu „rozhodnutí ve věci samé“)

52. Dovolací argumentace k této otázce zjevně neobstojí. Posouzení, zda žalobou pro zmatečnost napadené rozhodnutí odvolacího soudu je „rozhodnutím ve věci samé“, není (nemůže být) závislé na tom, jak „jinak“ měl odvolací soud o věci rozhodnout, a tedy (oproti mylné představě třetího dovolatele, jak je z jeho dovolání reprodukována v odstavci 24. odůvodnění shora) ani na tom, že stejné (zrušující) rozhodnutí odvolacího soudu mělo být jiné jen tím, že odvolací soud měl jeho účinky uplatnit i na ty žalované, kteří sami odvolání nepodali (respektive na ty žalované, jejichž odvolání nemohlo být projednáno věcně pro vady nebo proto, že neuhradili soudní poplatek z odvolání).

53. Pojem „věc sama” je právní teorií i soudní praxí vykládán jednotně jako věc, která je oním předmětem, pro nějž se řízení vede. V tzv. řízení sporném, v němž má být rozhodnut spor o právo mezi účastníky, kteří stojí proti sobě v postavení žalobce a žalovaného, je tudíž za věc samu (v teorii se mluví také o věci hlavní) pokládán nárok uplatněný žalobou, o kterém má být v příslušném řízení věcně rozhodnuto (srov. i § 79 odst. 1 o. s. ř.). K tomu srov. již důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 1997, sp. zn. 2 Cdon 774/97, uveřejněné pod číslem 61/1998 Sb. rozh. obč., nebo důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2499/98, uveřejněného pod číslem 2/2001 Sb. rozh. obč., anebo důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2019, sen. zn. 29 ICdo 108/2017, uveřejněného pod číslem 31/2020 Sb. rozh. obč. (odstavec 59. odůvodnění).

54. Třetímu dovolateli lze dát za pravdu v tom, že podstatu řešení dané otázky nevystihují přiléhavě usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2437/2005 a sp. zn. 21 Cdo 3621/2014, z nichž odvolací soud citoval následující pasáž:

„Za rozhodnutí, kterým bylo řízení před soudy skončeno, nelze považovat usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Jde o rozhodnutí výlučně procesní povahy, které věcně neřeší práva a povinnosti účastníků uplatněná žalobou a není tedy ani rozhodnutím o věci samé.“

55. Označená pasáž totiž odvozuje závěr, že usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, není rozhodnutím o věci samé, také z toho, že „nejde o rozhodnutí, kterým bylo řízení před soudy skončeno“. Takto navozovaná představa (že „rozhodnutí ve věci samé“ je vždy též „rozhodnutím, kterým bylo řízení skončeno“), je ale nesprávná.

56. Předmět žaloby pro zmatečnost vymezuje zákon (v § 229 o. s. ř.) trojím způsobem. Je jím (může jím být):

> [1] pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, „kterým bylo řízení skončeno“ (§ 229 odst. 1 o. s. ř.),
>
> [2] pravomocný rozsudek soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu nebo pravomocné usnesení těchto soudů, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé (§ 229 odst. 2 a 3 o. s. ř.), anebo pravomocný platební rozkaz (směnečný a šekový platební rozkaz) nebo elektronický platební rozkaz (§ 229 odst. 2 o. s. ř.),
>
> [3] pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání nebo kterým bylo zastaveno odvolací řízení, jakož i pravomocné usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání nebo dovolání pro opožděnost (§ 229 odst. 4 o. s. ř.).

57. Do skupiny č. [1] (k pravomocným rozhodnutím, „kterými bylo řízení skončeno“) ve smyslu § 229 odst. 1 o. s. ř. patří (může patřit) např. usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení nebo o odmítnutí žaloby, ale i konečný rozsudek soudu prvního stupně nebo usnesení soudu prvního stupně

o schválení smíru (jež jsou současně „rozhodnutími ve věci samé“). Režimu § 229 odst. 1 o. s. ř. naopak nepodléhá (nepatří do něj) mezitímní rozsudek; toto rozhodnutí je sice „rozhodnutím ve věci samé“, leč nejde o rozhodnutí, „kterým bylo řízení skončeno“.

58. Do skupiny č. [2] pak vedle označených platebních rozkazů může patřit v rámci „rozsudků“ (jimiž se vždy rozhoduje „ve věci samé“) nejen rozsudek konečný, ale i rozsudek částečný nebo mezitímní, a v rámci usnesení, „kterými bylo rozhodnuto ve věci samé“, např. opět usnesení o schválení smíru nebo některá z usnesení vypočtených pro rozhodování v insolvenčních věcech např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sen. zn. 29 NSČR 30/2010, uveřejněném pod číslem 96/2011 Sb. rozh. obč. Režimu § 229 odst. 2 a 3 o. s. ř. naopak nepodléhají usnesení „kterými bylo řízení skončeno“ (§ 229 odst. 1 o. s. ř.), jestliže současně nejde o usnesení „kterými bylo rozhodnuto ve věci samé“; nepatří zde tedy např. usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení nebo o odmítnutí žaloby.

59. Usnesení Nejvyššího soudu, z nichž vyšel odvolací soud (sp. zn. 21 Cdo 2437/2005 a sp. zn. 21 Cdo 3621/2014), jsou nicméně usneseními o odmítnutí dovolání (pro nepřípustnost). Nebyla-li dovolání v oněch věcech přípustná, nemohl z nich ani plynout meritorní právní názor, který by mohl [ve smyslu zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (ve znění pozdějších předpisů)] jakkoli zavazovat Nejvyšší soud (i odvolací soud) při meritorním zkoumání dovoláním předestřených právních otázek (lhostejno zda otázek práva hmotného nebo procesního). Jediné, co z usnesení o odmítnutí dovolání pro nepřípustnost může plynout, je nemožnost Nejvyššího soudu zabývat se danou věcí meritorně. Srov. např. usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2019, sp. zn. 31 Cdo 2389/2019, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2022, sp. zn. 30 Cdo 3113/2022 (odstavec 33. odůvodnění), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2023, sp. zn. 29 Cdo 2649/2022 (odstavec 47. odůvodnění).

60. K povaze usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, jako způsobilého předmětu žaloby pro zmatečnost, se (však) Nejvyšší soud vyjádřil i ve zrušujícím usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2010, sp. zn. 21 Cdo 86/2009. V něm uzavřel, že takové rozhodnutí (usnesení) odvolacího soudu je rozhodnutím výlučně procesní povahy, které věcně neřeší práva a povinnosti účastníků uplatněná žalobou a není tedy ani „rozhodnutím o věci samé“.

61. Se závěrem, že takové pravomocné (zrušující) usnesení odvolacího soudu není pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým „bylo rozhodnuto ve věci samé“, se Nejvyšší soud ztotožňuje. K argumentaci citované z označeného usnesení lze doplnit, že usnesení, jímž odvolací soud ruší rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrací k dalšímu řízení, je nepochybně usnesením, jímž odvolací soud „ruší rozhodnutí o věci samé“ (rozhoduje „o rozhodnutí o věci samé“), leč samo toto usnesení není „rozhodnutím o věci samé“. Zrušující usnesení odvolacího soudu nenahradilo „rušené“ meritorní rozhodnutí soudu prvního stupně („rušený“ rozsudek) vlastní autoritativní úpravou poměrů účastníků tím, že by samo rozhodlo o nároku uplatněném žalobou, tedy tím, že (v intencích argumentace obsažené v odstavci 43. odůvodnění shora) rozhodlo „ve věci samé”.

62. Nejvyšší soud tak uzavírá (shrnuje), že pravomocné usnesení, jímž odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení, není ve smyslu ustanovení § 229 odst. 2 a 3 o. s. ř. pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, a tedy ani způsobilým předmětem žaloby pro zmatečnost podané podle označených ustanovení. Tento závěr se prosadí i s přihlédnutím k tomu, že třetímu žalovanému v dané věci nešlo o to, aby soud na základě žaloby pro zmatečnost zrušil usnesení krajského soudu ze dne 7. 4. 2021 proto, že odvolací soud zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně i vůči němu; žalobu pro zmatečnost podal naopak proto, že v onom usnesení postrádá zrušující výrok vůči své osobě. Ani tento argumentační posun však ve smyslu výše formulovaných závěrů nevede k závěru, že zrušující usnesení odvolacího soudu je vůči

třetímu žalovanému pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé.

63. Závěr, že pravomocné (zrušující) usnesení odvolacího soudu ze dne 7. 4. 2021 není pravomocným usnesením odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto „ve věci samé“, obstojí jako samostatný důvod zamítnutí žaloby pro zmatečnost podané proti takovému usnesení podle § 229 odst. 3 o. s. ř. a právní posouzení věci odvolacím soudem je v řešení této otázky správné. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání třetího dovolatele ve zbývajícím rozsahu zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

64. Výrok o nákladech dovolacího řízení mezi třetím žalovaným a žalobcem se opírá o ustanovení § 243c odst. 3, § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř., když dovolání třetího žalovaného bylo zčásti odmítnuto a zčásti zamítnuto, čímž žalobci vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Ty v daném případě sestávají z odměny advokátky za 1 úkon právní služby (vyjádření k dovolání ze dne 27. 7. 2022) určené podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních sužeb (advokátního tarifu), v aktuálním znění. Advokátce žalobce přísluší za tento úkon právní služby mimosmluvní odměna dle § 11 odst. 1 písm. k/ advokátního tarifu.

65. V řízení o žalobě pro zmatečnost se pro účely stanovení sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby vychází z tarifní hodnoty určené podle předmětu řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí. Srov. shodně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5307/2017.

66. Předmětem řízení ve věci vedené u okresního soudu je (byl) požadavek žalobce na určení, že pohledávky zůstavitelky S. J. vůči prvnímu žalovanému a druhé žalované ve výši 2.308.896 Kč a ve výši 71.256,60 EUR náležely v době smrti zůstavitelky (8. 12. 2015) do společného jmění zůstavitelky a žalobce.

67. Podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. a/ advokátního tarifu se částka 35.000 Kč považuje za tarifní hodnotu ve věcech určení, zda tu je právní vztah nebo právo, určení neplatnosti právního jednání, jde-li o určení práva k věci penězi neocenitelné nebo jde-li o určení neplatnosti právního jednání, jehož předmětem je věc nebo plnění penězi neocenitelné.

68. Označené pohledávky jsou nepochybně penězi ocenitelné, takže tarifní hodnota podle § 9 odst. 3 písm. a/ o. s. ř. se neuplatní. Částka 71.256,60 EUR představuje po přepočtu podle kurzu stanoveného Českou národní bankou ke dni podání vyjádření k dovolání (k 27. 7. 2022) [1 EUR = 24,575 Kč] částku 1.751.131 Kč. Spolu s částkou 2.308.896 Kč jde celkem o částku 4.060.027 Kč, jež je tarifní hodnotou věci. Ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 a § 7 bodu 6. advokátního tarifu tak mimosmluvní odměna z označené tarifní hodnoty činí 24.580 Kč. Spolu s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč jde celkem o částku 24.880 Kč. S připočtením náhrady za 21% daň z přidané hodnoty ve výši 5.224,80 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.) jde celkem o částku 30.104,80 Kč. Podle povahy žalobou uplatněného nároku (nejde o nedílné nebo solidární plnění) náleží žalobci náhrada nákladů dovolacího řízení vůči každému z dovolatelů rovným dílem. To znamená (vzhledem k tomu, že čtvrtá žalovaná se dovolacího řízení neúčastnila), že třetímu dovolateli vznikla povinnost nahradit žalobci takto vzniklé náklady dovolacího řízení z jedné třetiny, tedy co do částky 10.135 Kč. V tomto rozsahu mu Nejvyšší soud povinnost k náhradě těchto nákladů také uložil (důvod k jinému rozhodnutí o těchto nákladech se ze spisu nepodává).

69. Mezi dalšími procesně neúspěšnými dovolateli (prvním žalovaným a druhou žalovanou) a žalobcem Nejvyšší soud o náhradě nákladů dovolacího řízení nerozhodoval, jelikož ve vztahu k prvnímu žalovanému a druhé žalované není dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu

rozhodnutím, jímž se (celé) řízení končí (o určovací žalobě bude vůči nim opět rozhodovat okresní soud, který bude povinen rozhodnout také o nákladech řízení vynaložených na projednávání mimořádného opravného prostředku, jímž je žaloba pro zmatečnost). Srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. 20 Cdo 970/2001, uveřejněné pod číslem 48/2003 Sb. rozh. obč.